

Ķestā sieva

INGA GRENCBERGA

ZNAIGNE

821.174-31
Gr 412

Grāmatas vāka noformēšanai izmantota fotogrāfija
no autores personiskā arhīva.

Inga Grenberga
SESTĀ SIEVA

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja un redaktore *Meldra Āboliņa*
Mākslinieciskā redaktore un grāmatas vāka dizaina autore *Vita Lēnerte*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra iela 6, Rīga, LV-1010.
Red. nr. R-468.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana
vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums.
Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikumā
148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona
ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu,
kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Inga Grenberga, 2020
© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2020
ISBN 978-9934-0-8727-1

- Alise, kāpēc tu mācies kaligrāfiju?
- Es gribu uzrakstīt skaistu pirmsnāves vēstuli.

Izstāsti

2020. gads

Pagājušajā naktī es pamodos, histēriski raudot. Vīrs mani cieši apskāva un, kā vienmēr šādās reizēs, klusi teica: “Izstāsti man!”

Sapnī es atkal stāvēju uz palodzes īsi pirms lēciena. Nē, pareizāk būtu sacīt – īsi pirms kritiena. Un raudāju. Raudāju, jo nebiju nevienam izstāstījusi, cik brīnišķīga ir mana dzīve. Un to, kāpēc ir vai nav vērts dzīvot. Es nebiju izstāstījusi savu stāstu. Sapnī? Nē, murgā! Tas būtu atbilstošāks apzīmējums. Lai gan patiesībā es nemaz īsti vairs neesmu pārliecināta, kas manā dzīvē notiek apziņā un kas – bezapziņā.

Kādā filmā dzirdēju frāzi “Es esmu slima. Slima ar nāvi”. To būtu varējusi teikt es. Vēl vairāk – esmu šīs sajūtas varā. Tā ieperinājusies manī: domās, jūtās, darbos, sapņos un murgos. Visur. Skaidri saredzama un apjaušama. Pietiek ar to vienu reizi pafirtēt, lai vaļā vairs netiktu...

Tieši tāpēc šķiet īpaši svarīgi uzrakstīt, cik brīnišķīga ir mana dzīve. Jo tas varētu palikt nepateikts, ja nāve kādā brīdī izrādītos vilinošāka. Viens man ir pilnīgi skaidrs: mans apzinātais lēmums nomirt nebūtu afekta rīcība vai nejaušību virknes iznākums – tas

savu stāstu

man nav bail

būtu pārdomātākais un izsvērtākais lēmums manā dzīvē. Tikai es to saucu citādi – “pāriešana viņpus”!

Man nav bail. Un no tā, ka nav bail, man reizēm ir bail. Nav bail nomirt. Es nebaidos. Precizēšu, lai nebūtu pārpratumu, – vienīgais, no kā es nebaidos, ir “pāriet viņpus”, no visa pārējā man ir nepārejošas un vienmēr klātesošas bailes. Bail runāt, bail klausīties, bail kustēties, bail elpot. Bail par visu. Bail no katra nākamā mirkļa.

Par manu vecumu mēdz teikt – labākais vecums sievietes mūžā! Kvalitatīvākais. Piepildītākais. Paš-apzinīgākais. Pāri trīsdesmit, bet vēl nav četrdesmit. Tātad jauna, pilnbriedā esoša sieviete. Sievišķības virsotni sasniegusi. No šīs virsotnes iespējams tikai kāpiens lejup.

Aiziet kā uzvarētājai.

Pamest ballīti interesantākajā brīdī, iekams sastrādātas nelabojamas muļķības.

Prast apstāties laikus.

apstāties

amor fati

*Ir vienkārši jāpieņem tas, kas mūs piemeklē,
neuzlūkojot to ne kā labu, ne sliktu.*

Fridrihs Nīče

2005. gads

Skumjas esot pasaules dziļākā sajūta.

Skumjās var pat noslikt. Tā “Bezgalīgajā stāstā” zirdziņš noslikst skumju purvā.

Es neslikšu. Pagaidām tikai pabradāšu.

Es gan nekad neesmu bradājusi pa īstu purvu – ar akačiem, dūksnājiem un melniem bezdibens ezeriem, ar dzērvenēm nosētiem zaļiem sūnu pauguriem, ar pussatrūdejušu koka stumbru laipiņām un zvēru iemītām taciņām.

Toties es zinu, kas ir skumjas. Skumjas, izmisums un melanholija. Melanholija ir mans garastāvoklis “pēc noklusējuma”, tātad vienmēr.

Akmens vienmēr ir ciets, ja vien samaļot to nepārvērš putekļos. Ūdens vienmēr ir šķidrš, ja vien sasaldējot to nepārvērš ledū.

Es pēc noklusējuma esmu melanholiska, ja vien mani nepārvērš par laimīgu un priecīgu būtni. Un, pat ja pārvērš, – manī vienmēr paliek skumjas. Tās redzamas manās acīs.

No manām dzilēm pasaulei pretī mirdz skumjas.

skumjas

elpo

1999. gads

- Alise, klau, vai tas ir...?
- Jā, šķiet, ir... Met nost cigareti. Ātri, kamēr...
- Man šķiet, viņš mūs neredz.
- Vai tev ir košļene?
- Nē. Elpo svaigu gaisu ātri un lieliem malkiem.
- Muļķīgi, tas taču nepalīdzēs. Pagaidi te, es pieiešu pie viņa...

Lēnām tuvojos ceļa malā novietotajai automašīnai. Klasesbiedrene paliek stāvam. Mašīnas motors ir ieslēgts, deg gaismas un, tuvāk pieejot, var dzirdēt, ka iekšā skan mūzika. Pa logu redzu – tas ir viņš. Viegli piekļāvēju pie stikla. Viņš paskatās uz mani ar savām lielajām un mirdzošajām acīm. Tad lēnām ievēl cigaretes dūmu, izpūš to un atver logu.

- Tēt, ko tu te dari? – mazliet sabijusies jautāju.
- Domāju.
- Te? Ceļa malā? Par ko?
- Iekāpsi? Aizvedīšu mājās. No skolas nāc?

tēt

Izteiksmīgi kustinot lūpas, bez skaņas sūtu draudzenei vārdu “pagaidi” un lēni eju apkārt automašīnai, lai iesēstos brīvajā vietā līdzās šoferim. Gaisā jaužas izteikta cigarešu smarža. Man tā ļoti patīk, jo asociējas ar tēti. Ielieku somu klēpī, un abi kādu brīdi klusējam. Domājam vienu un to pašu domu – kā

mana Alise

uzsākt sarunu, par ko runāt. Lai gan abi labi zinām, cik nomierinoši ir kopā paklusēt un vienkārši uzsmēķēt.

– Kā skola? – tētis pārtrauc klusumu un nodzēš cigareti jau tā pilnajā pelnutraukā. Viņš smēķē pārāk daudz, pie sevis nodomāju.

– Labi! Tuvojamiem pārbaudes darbiem.

– Izturēsi?

– Noteikti, – iesmejos, – lai arī man ne pārāk patīk mācīties, man padodas.

– Mana Alise. Mana meita. Mana gudriniece!

– Es gan teiktu: diezgan slinka, diezgan veiksmīniece.

Abi sākam smieties. Sen neesmu dzirdējusi tēti smejamies. Viņš izņem no paciņas vēl vienu cigareti, vairāk atver logu un aizsmēķē. Pēc tam piedāvā cigarešu paciņu arī man.

– Nu bet, tēt... es... es... – meklēju piemērotus vārdus, lai attaisnotos.

– Alise, es taču zinu, ka tu to dari, – viņš mierīgi saka. – Tēti zina. Tēti vienmēr visu zina par savām meitām.

– Bet es tikai tā mazliet niekojos. Reizēm, pavisam reti.

– Es zinu. Tagad drīkst.

– Paldies, tikai vienu, – paņemu cigareti, sameklēju somā šķiltavas un pirmo reizi viena no vecākiem klātbūtnē aizsmēķēju. – Tikai mammai gan nesaki, viņai nepatiks, viņa noteikti dusmosies.

noslēpums

– Neuztraucies, šis ir mūsu tēvu – meitu noslēpums!

– Tēt, tu šodien esi tik... savāds!

– Alise, tu jau zini, ka mums nav tādas ucipuci attiecības, bet atceries, ka tu pie manis vienmēr vari vērsties ar visiem saviem mazajiem un lielajiem noslēpumiem. Es vienmēr, vienmēr būšu tavā pusē.

tavā

pusē

– Tēt...

– Arī ja tu nevarēsi to pateikt skaļi, pietiks, ja apsēdīsies man blakus un aizsmēķēsi cigareti. Es zināšu. Un es vienmēr būšu tavā pusē.

Klusējot izsmēķējam pa cigaretei un abi zinām, ka esam viens otra pusē. No šī brīža es nešaubos: tētis ir mans stiprais balsts un aizstāvis, uz viņu es varu pilnībā paļauties, lai vai kas ar mani gadītos, lai vai kādi noslēpumi mani nomāktu.

– Aizvest tevi mājās?

– Nē, tēt, paldies! Mani gaida klasesbiedrene. Mēs pastaigāsimies.

– Tiksimies vakarā.

– Labi, tiksimies.

– Lai arī tu esi stipra meitene, saudzē sevi, mana Alise.

– Tu arī saudzē sevi, tēt!

Izkāpjot no mašīnas, es saprotu – tās ir skaistas un ļoti, ļoti nogurušas acis.

2020. gads

Saulainā rudens pēcpusdienā nepilnu gadu pēc mūsu tēvu – meitu sarunas Dievam, liktenim vai citam augstākam spēkam (dēvē to, kā gribi) labpatik aizsaukt tēti viņpusē.

Un es joprojām braucu pie tēta kapa klusumā izsmēķēt cigareti, kad man vajag kādu, kurš bez nosacījumiem ir manā pusē, vai kad mani plosa kārtējais noslēpums.

Un es zinu – viņš vienmēr ir manā pusē.

Tēt, man tevis tik ļoti, ļoti pietrūkst.

Bet es zinu, ka tu to zini...

tēt

manā pusē